

САНА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

2003 СЫЛ
АТЫРДЫАХ
ЫЙЫН
21 КҮНӨ
ЧЭППИЭР
№ 96 (2007)

БАҢЫЛЫК УЛУУСПУТ ХАМААНДАТЫН ЧИЭСТЭЭНИН

Атырдыах ыйын 5 – 8 күнү-
ригэр Томпо улуунун кинигэр
Хаандыга буолбут Саха Рес-
публикатын норуоттарын III
спортнай оонньууларыгар
улууспут сүүмэрдэммит хама-
андата III бириңстээх миэстэни
ылан, кыйыы көтөлөнөн кэл-
биттэр. Бу биһиги, урукхуттан
да спортнай Чурапчы депит
улуус дьонугар-сэргитигэр,
улахан үөрүүлээх уонна өрө
көтөүллүлүлээх түгэниң буол-
лар.

Аспыт надиялаах Чурапчы
хамаандатын спортсменнара
муниципальной тэриллэн
баһылыгы чистээһинигэр сы-
рыттылар. Бу үөрүүлээх түгэни
үлэстэ бары тэрилтэлэр са-
лайлааччылар, управленилар
начальниктара, спортсменнар
чугас дьонноро сырыттылар.
Хамаандага 45 спортсмен ки-
рсиң 5 көрүңгэ кыттыбыттар.
Көрүңгэриңнэн эттэххэ хап-
сабайга VI, волейболга V,
сүүрүгэ V, мас тардыһыгыгар
VI уонна мини-футболга VIII ми-
эстэлэр буоланнар, барыта 54
очкуну хомуһаннар, Дьонуускай
курат уонна Мэңгэ-Хаңалас
улуунун курдук күүстээх хама-
андалар кэниилэригэр үлүс
тахсыбыттар.

Бастагы эбэрды тылы улуус
баһылыга И.Н.Аммосов эттэ.
Кини спортсменнара уонна
тренердэри муниципальной тэ-
риллэн, сэлэһиннэ дьаһалта-
тын, улуус олохтоохторун аатта-
рыттан эбэрдылээн туран, кини-
лэргэ барба махталын тиэртэ.

"Республика бары бэртэрин
түмүт улахан түлүгэсэ үлүс
бириңстээх миэстэни ылым –
бу улахан үлэстэ, күүстээх са-
нааттан уонна дьаһардаах,
дьүкүөрдээх дьарыктан кэлэр.
Бу эһиги хас да сыллаах үлэбүт
түмүгэ улууспут спортнай ис-
ториятыгар улахан суоһалаах
кылаатынан буолар. Биһиги
эһигиңнэн кизин туттабыт, кэлэр
күлүңгэ ыччааха холобур онго-
тобут. Маныаха спортсменнар-
бытын эрчийбит, кинилэри кыт-
та күмүстэри-түүнэри үлэстэ-
пит тренердэригэр улуус
аатыттан улахан махталбытын
этэбит, иннигин өссө үрдүк
ситиһилилэри, кыйылыгы-хо-
туулары баһарабыт", – диэтэ.
Итинки сэргэ кини үлэһиттэрин
көмүлүлээн дьарыктаннарбыт
нэһиликтэр баһылыктарыгар,
тэрилтэлэр салайааччылары-
гар, баһаларын туран биэрбит
ЧГФКСИ администрациятыгар
махтанарын биллэрдэ.

Иннокентий Николаевич
эбэрды тылын кэнигиттэн миэ-
стэстээх спортсменнара уонна
көрүңгэриңнэн хамаандаларга
улуус Бочуотуней грамоталарын
уонна харчынан бириңсийлэ-
рин туттарда. Ол курдук,
сүүрүгэ ветеран сүүрүк Гаарин
Нохтунский, Нелли Тарасова,
Надежда Попова, мас тар-
дыһыгыгар Федор Иванов,
хапсабайга Момсей Обоев, хо-
тугу многоборьега Иннокентий
Макаров, Иван Апросимов, эс-
тафетага дьахталлар хамаанда-
лара биер-биер тахсан
баһылык эбэрдытын туттулар.
Эр дьон уонна дьахталлар
сүүрүгэ, эр дьон уонна кыргыт-
тар волейболга, мини-футбол-
га, хапсабайдыттар, мас тар-
дыһытын хамаандалара Чу-
рапчы уонна Хаандыга туһунан
өйдөбүннүк хаартыскалардаах
альбому кытта харчынан бириң-
сийини туттулар.

Салгыы эбэрды тыллары

ЧГФКСИ администрациятын
аатыттан ректор И.И.Готовцев,
сүүрү федерациятын аатыттан
председатель "Ааһаа"
баһынай хаһаайыстыбатын са-
лайлааччыта Е.Е.Адамов, Чурап-
чы сэлэһиннэтин дьаһалтатын
баһылыга И.И.Окочешников,
"Олорор дьаһа-коммунальнай
хаһаайыстыбага уонна энерге-
тикага" ГУП Чурапчытаагы фи-
лиалын аатыттан Н.Н.Хотанов
уо. д. а. этилэр, спортсмен-
нарга ситиһилилэри, тренердэр-
га таһарылаах үлэни баһаран
туран, бэйэлэрин наһарадала-
рын туттардылар.

Спортсменнар уонна тре-
нердэр чистээһин кэнигиттэн
улуус баһылыгың ыгырылаах
эбэтигэр сырыттылар.

С. БОРИСОВА.

Хаартыскага: Чурапчы
улуунун сүүмэрдэммит хамаан-
дата.

Чурапчы улуунун дьаһалтата
ДЬАҢАЛ
№ 331
Атырдыах ыйын 19 күнэ, 2003 сыл.

Куобахтааһыны уонна мас көтөрүн бултааһыны көмүлүүр туһунан

Саха республикатын Правительствотун 2003 сыл атырдыах ыйын 12 күнүсү 931-р №-дээх дьаһалыгар уонна Саха сирин Булдуң быраабылатын 25-26 ыстатыйаларын "в", "д" пууннарыгар олобурун Чурапчы улуутугар куобагы бултааһыны бу дьыл балаһан ыйын 20 күнүттэн сэттиннэ ый 1 күнүгэр дьэри, мас көтөрүн бултааһыны алтынны 1 күнүттэн ахсынны ый 1 күнүгэр дьэри көмүлүүргэ.

Саха республикатын Булдуң быраабылатын 3 раздалын 22 ыстатыйатын "ж" пуунугар олобурун куобагы туһабынан бултааһын дуосабаардаах буһуһтаран уратыларга бобуһлар.

Дьаһал туолуутун контуруолун Чурапчы улуунун ИДьО-тугар (Неустроев К. К.), улуустаагы айылга харыстабылын комитетыгар (Монастырев В. М.), буһуһтар уонна балыксыттар улуустаагы обществоларыгар (Барашков Г. К.), олохтоох нэһиликтэр дьаһалталарын баһылыктарыгар сүктэрэргэ.

И. АММОСОВ,

Чурапчы улуунун дьаһалтатын баһылыга.

Чурапчы улуунун дьаһалтата
ДЬАҢАЛ
№ 332
Атырдыах ыйын 19 күнэ, 2003 сыл.

Күһүңгү күһү бултааһыны көмүлүүр туһунан

Саха республикатын Правительствотун 2003 сыл атырдыах ыйын 12 күнүсү 930-р №-дээх дьаһалыгар уонна "Саха сирин бултааһын туһунан" Саха сирин Сокуонун 27 ыстатыйатыгар олобурун Чурапчы улуутугар күһүңгү күһү бултааһыны бу дьыл атырдыах ыйын 20 күнүттэн күс барыар дьэри көмүлүүргэ.

Күһү бултааһын кэмигэр туруйа бары көрүңгү, кубаны, хотону уонна мородуну бултааһын бобуһлар.

Саха республикатын Президииниң 1994 с. атырдыах ыйын 16 күнүсү 836 №-дээх дьаһалыгар олобурун Чурапчы куолугар уонна Саха республикатын Правительствотун 1999 с. ыам ыйын 5 күнүсү 238 №-дээх дьаһалыгар олобурун "Куолуһа" ресурснай резерват территориятын тытылыбыт сиригэр – Дьадаһаннааха күһү бултааһыны боборо, аһар кус сыһыаннарыгар, муһтарыгар анаан бобуулаах зоналарынан биллэрэргэ.

Дьаһал туолуутун контуруолун Чурапчы улуунун ИДьО-тугар (Неустроев К. К.), улуустаагы айылга харыстабылын комитетыгар (Монастырев В. М.), буһуһтар уонна балыксыттар обществоларыгар (Барашков Г. К.), олохтоох нэһиликтэр дьаһалталарын баһылыктарыгар сүктэрэргэ.

И. АММОСОВ,

Чурапчы улуунун дьаһалтатын баһылыга.

60 СААСТАРЫГАР ПЕНСИЯҒА ТАХСАР АТАҒАСТАММЫТ ТЫА САХАЛАРА

Кырдыгынан кэпсээм. Дойдубар олорон 54 саастаах, кыра эрдэбүттэн Дьонуускай куоракка улааппыт, отуттан тахса сыл уон араас тэрилтэҕэ үлэстэбит, ол ыһан баран олох очуругар буһа-
ран укул-таскыл барбыт, паспортын, үлэтин кини-
иксэтин сүтэрбит нуучча кигитин наймыламмыт
үлэһит онгосто сылдьыбытым. Кигим 55 сааһын
туолбутугар паспортын кэлсэтэн, сүүрбэчэ сылла-
ах үлэтин ыстааһын булан, мин аҕай билэр,
өйдөөх киһи курдук туттан "саатар, саамай кыра
пенсияга таһааттарар иһиги" дикс пенсионнай
сулуусла управлениетыгар кирибитим. Онно:
"Үлэһитин ыстааһа 25 сылга тийбэт эбит, 60
сааһын туоллабына биридэ тахсы", – диэкилэр.
Бүттэриң ол. Мин курдук "эр дьон 55, дьахталлар
60 сааһытын туоллаһытына, саатар, кыра пен-
сияга тахсар иһиги" дик санааччылар аҕыйаҕа
суох буолуохтаахтар. Бу туһунан суруйбут киһи
дик саныар этим. Ону, хата, соторутааһыта пен-
сионнай сулуусла управлениетын персональной
учуоска группатын салайааччыта, билигин тэрил-
тэ начальнигин уоллукатын кэмигэр солбуйа
олорор В.С.Христофорова көрсөн:

– Иван Петрович, пенсия туһунан сана соку-
он ылыһылыта, пенсионнай реформа ытыһы-
лыта хаһыс даһаны сылыгар барда. Биһиги ол
туһунан хаһыатынан, телевизорунан, нэһиликтэ-
ри кэрийэ сылдьан муньахтан быһаар, кэпсэи
сатыһыт даһаны дьон ситэ өйдөөбөт, суһта би-
эрбэт, сорохтор бухатын кыһамматтар. Түмүгэр
үгүстэр, ордук баһынай хаһаайыстыбалар чили-
эттэрэ, кэтэх хаһаайыстыбаларын көрөн олорос-
чулар улаханникы обустарар буолулар. Ол туһунан
эн, баһаалыста, хаһаака суруй эрэ, – дикс
көрдөстэ. Ону ыһанан байлэригэр субалэтин,
бэрэбэркэлэтин, ол бу сокуон, уураах, дьаһал-
туемарин, ыйын-күнүн эридыһастээбээх адыс
сүдүргүтүк сүмнүн эрэ сырдатарга быһаарын-
ным.

Урукку өттүгэр пенсияга тахсыны олус сүдүргү
этэ. Пенсияга тахсар сааһкар үлэң ыстааһа толо-

ру буоллабына кэлин үлэстэбит биер – икки сы-
ла бэбэр үлэстэбит кэмин ханнык баһараар су-
буруччу бизс сыһын орто хамаһыттан пенсияг
кэммэйэ ааһыллар этэ. Онно бүтэр. Оттон били-
гин бухатын атын. 2002 сыл тохсунуу 1 күнүттэн
пенсияны анааһын тус бэйэ аатыгар аһылыбыт
сүгт көрдөрүүлэриңнэн онгоһулар. Хас биридди
үлэһит хайаан даһаны страховоы сибидиэти-
сизбэлээх буолуохтаах. Ол эбэтэр хас биридди
үлэһиткэ аһылыбыт анал счека үйэң тухары
пенсионнай фондага төһө харчыны хас ый, сыл
үкүлүгү барыта түмүлээн итэр. Ону компьютер
барытын түмөн, сир хайа даһаны үлүгэр тийдэ-
хкэ сыһастарбаха булан биэрэр. Бу система то-
лору үлэҕэ киридэһинэ (2013 сылтан), мин саны-
аар, үлэ кинииксэтэ эһиги даһаны сөһөң наада-
та суох буолуох курдук. Сааһын туоллабына
компьютертан хостоон таһааран сирэй счекар
хас сыл төһө харчыны киллэрбикиттэн көрөн
ааһан биэрэллэр. Аны ол анаар пенсия үс чаа-
стан турар: базовый, страховоы уонна муньулар
(накопительный).

Базовый пенсия ыстааһа тийбэт эбэтэр төрт
даһаны үлэстэбэтэх киһиксэ эр дьон 60, дьахтал-
лар 55 сааһарын туоллаһтарына барыларыгар
ананар. Онтукайыт бухатын кыра. Билигин баара
суоҕа 595 солк. тэҥнэһэр. Оттон толору ыстааһа-
ах үлэһиткэ ананммит пенсиятыттан сорох чааһа
(сааһыттан көрөн уратылаах) муньулар
чааһыгар көһөр. Бу үлэһит уурдары үбүн курдук
буһар. Ону кини хайаан даһаны хайа эрэ компа-
ния, фонда, банк, тэрилтэ счекугар көһөрүөтэххэ.
Үчүгэй сиргэ уктаһына ол харчыта сыһын аайы бы-
рыһыанынан эбиллэр. Онтукага кэлин: пенсиятын
улаатыннарар. Арай, үкүлү тэрилтэтэ банкроттаан
дуу, эстэн дуу хаалаһына ыһыһын соттуон сөп.
Ол иһин бары үлэһиттэр бу сыл алтынны ый 1
күнүгэр дьэри ити харчыгытын ханна утарыт
туһунан пенсионнай сулуусла управлениетыгар
сайабыһанна киллэрэргит ирдэһэр. Бу болдьо-
оххо дьэри сайабыһанна түһэрбэтэхтиңиз

Россия пенсионнай фондата бэйэтэ ханнык

баһараар компанияга, фондага утара көмүлэнэр.

Манна бири тоһоһолоон өйдөтүөхкэ наада.

Эн кэһэһки пенсияг сирэй счекар төһө суума-
ны киллэрбикиттэн уонна үлэң ыстааһыттан ту-
тулар. Өкөтүн сыл устата сирэй счекар биер
даһаны харчыны киллэрбэтэх буоллаһына ыс-
тааһын сэттэ даһаны бэһэттэ уурдар, этэр курдук,
"ыт манна көмүлээ сытар". Дьэ, бу ба-
лаһаманнааҕа биһиги үтүс дьоммут, ордук
баһынайдар, кэтэх хаһаайыстыбаларыгар үлэһи-
ир дьон улаханникы обустарар туруктаммыттар.

Баһынайдар манһа тэриллиллэригэр 5 сыл
устата сир нолуогун уонна пенсионной фондага
төлөөбөттөр дикс усуллубуйа баара. Аны сыл-
лаагы очуотунан нолуоттоох тахсыбыт баһынай
хаһаайыстыбаларэ эмэ тугу даһаны төлөөбөт
этилар. Биһиги дьоммут үгүстэрэ онно үөрэ-үөрэ
балансаларын нолуоттоох тына оноро сатыһыла-
ра. Онтон киги үөрэрэ суох буолан таһыста. Ыста-
астара да ааһылыбат.

Оттон баһынайдар пенсионнай управле-
ниага очуоттарын туһаран тус бэйэ сибидиэһи-
нэриң толорууларын турута хайдах эбигий? Ба-
рыта 256 баһынай хаһаайыстыбата учуоска тура-
рыттан очуоттарын сыллата толору 13 эрэ
хаһаайыстыба түһэрбит, 153-һэ кэлин төүрт сыл-
тан сороһор эрэ, оттон 103 баһынай хаһаайыс-
тыбата биер даһаны сылга тус бэйэ сибидиэһи-
этин түһэрбэтэхтэр. Ол аата ыстаастара ааһылы-
бат. Дьэ, доһоттоор, бу – издээн! Ол туох содул-
лаах буолуой? Ону холбоһуудаан көрдөрүм. 45 са-
астаах 20 сыл ыстаастаах эр киһи 1993 с.
баһынай хаһаайыстыбатыгар кирибит. Биер
даһаны сыл сирэй счекугар харчы киллэрбэтэх.
Бийыл 55 сааһын туолан пенсияга тахсаары кэл-
лэһинэ тохтууругар тийэр. Өссө 5 сыл үлэһин
наада. Ону даһаны сирэй счекут толордоһуна,
усунуос уктаһына. Бу киһи 5 сыл усунуос төлөөн
саатар 1500 солк. кэмигэр пенсияга тахсытыта
буоллар, 90 тыһыһынаны бизс сылга ыһахтааҕа

хаһар. Итиннэ ыстааһын төһө элбэх даһаны оч-

чоһон пенсияг улаатарын умуһуоска.

Билигин баһынай хаһаайыстыбаларын
баһылыктара уонна чилиэттэрэ доһуоттарыттан
ыйга биер киһиксэ 150 солк. төмүгү усуллубуй-
алара олохтоһон турар. Итинтэн 100 солк. страхо-
воы, 50 солк. муньулар өттө. Бу үлэһит уурда-
ры харчыта буолар. Үтүс баһынайдар баһылык-
тара бэйэлэрин усунуостарын угаллар, чилиэттэ-
ригэр үлэһиттэр эбит. Ол эмэ сөп курдук. Тоһо
дизтэххэ үгүстэр баһынай хаһаайыстыба иһигэр
сүруллар эрэрилар эттэрин-үттэрин бэйэлэрэ
чааһынай курдук туттараллар, ааһсаллар.

Оттон ханнык даһаны тэрилтэтэ суох бэйэлэ-
рин кэтэх сүөһүлэрин көрөн, сылга биер күн
ерөөбөккө түбүгүрэр дьон (оннуктар элбэктэр) эр
киһи 60, дьахтар 55 сааһарын туоллаһтарына эрэ
саамай кыра, базовый пенсияга (595 солк.) тахсар
туруктаахтар. Бу категорияга сүөһүтэ суох эрэри
тэрилтэтэ кирибээх быһах үлэһиттэр холгура-
ан олоросчулар эмэ кириэлэр. Ол иһин этэ-
бин: бу атаҕастаммит тыа сахалара дикс. Сүрдэ-
эх буолбат дуо? Бу дьон сорохторо баһынай-
даһар, коллективнай предпритие үлэһиттэри-
нээбэр сылга элбэх доһуот, эти-үгүг оноро
сылдьан бюллетенинэре төлөнүктээбэр, эни, ыс-
таастара даһаны ааһылыбата, ама, атаҕастабыл
буолбатах дуо? Бу туһунан мин элбэхтик суруйбу-
тум, туорусубутум да, аал баһа холкубат,
сөптөөх сокуон-уураах тахсыт.

Түмүкүтүм. Аны урукку курдук сааһын туол-
лаһына пенсиябын государство аһа, төлүө диир
өйдөбүл уурайда. Билигин бэйэ муньуһабын.
Ону аһар-эмэн дикс өйдүө этилар. Ол билигин
ерейен-чөрейен сылдьыбыккыт иһин кырдыар-
малтүүр кэм уһаһааха тийэң кэлиэ. Ол иһин ин-
никитигин эрдэттэн түстэң, пенсионнай фон-
дага усунуос угар наадаһын өйдөтүөхкэ. Ордук
баһынайдар, тэрилтэтэ үлэстэбит дьон.

И. ПОНОМАРЕВ,
хаһыат общ. корр.

ПСИХОЛОГ СУБЭТЭ

А. ПЕРМЯКОВ.

ДОБОРБУТ СЫРДЫК КЭРИЭНИГЭР

• Кэриэстэбил

Үтүө-мааны доборбутун өлүү тыгыраба кытаактаан барбыта быйыл атырдых ыйын 25 күнүгэр номнуо бири сыта буола оуста. Биригэ үөскээн, улаатан, үлэлээн-хамсаан кэлбит доборбут, табаарыспыт, ытык киһибит Артемьев Иннокентий Семенович сагатын аны хаһан да истибэт, киһи истиг минчэрин көрбөт, киһи үлэһит, чэрдээх илиитин ыга түппат буоллубут. Саныаха олус ыраахан.

рун кыйан булбатаба, унуоҕа ол силлиэлээх-буурбалаах, кырылыы тохто турар туруук таас бизэскэ үйэ-сэс тукары хаалбыта. Ийэтэ Платонова Анастасия Ивансена 3 ободоох тулааһа хаалан очотогобу соботох ийэ кыһалбатын этинэн-хаанынан билэн, оболорун сүүһүн көлөһүнүн атабар абаан киһи-хара онгортон, кырдыан баран олохтон туораабыта.

Көшө ыл улахан орто буолан балтын, быраатын киһи-хара онгоруу ийэтин кэс тылын толорон, сорох кэмнэргэ сагардыы үөрэнэн иһэн тохтуурун даҕаны кэрибэккэ, үлэлээн иитэр ытык иһин эдэриггэн толорбута.

Иннокентий Семенович оҕо сааһа Аба дойдун сэримтин сылларын кытары алтыһан суг-кураан, аас-туор олох аһытын-һууһунун барытын билбитэ. Утуйар-улуйбат икки ардынан сылдьан сорох кэмнэргэ ыалдьан хаалар даҕаны түбэлтэлэрдээбэ.

Советскай Армия кэккэтигэр сулуспалаан баран, Чурапчыга орто үөрэби кизһэннги оҥуолаба үөрээн бүтэрбитэ уонна "Якутскстрой" тутуу учаастагар болуотунуһугунан үлэһити кирибэтэ. Бу камтан тутуу систиэмэтигэр үлэлэббит энкилэ суох олобун суола-иһэ саҕаламмыта. Пенсияба тахсар дэри 36 сыл

устата Чурапчытын улууһугар түүнэри-күннэри түбүгүрэн араас айдааннаах сылларга олох эңдирээх очуостарыгар буһан-хатан үтүө суобастаахтык, таһаарылаахтык үлэлэббитэ. Киһи ылпыт ох курдук көнөтүк, ким да диэки буолбакка, сирэй-харах ыһыланаспакка бэйэтин эрэ суолунан олонорон аастыта биһиксэ, биригэ алтыспыт дыонугар, күн бүгүн улахан кэриэстэбил быһытынан сыаналанар.

Бастаан үлэлииригэр ханас илиитигэр биздэрэлээх кырааскалаах, уҥа илиитигэр киһэтэ тутуурдаах ула үлэбэ дуулура дыону сөхтөрөрө. Кэлин болуотунуһугуу сылдьан дыа мункугун ыраастык онгоруунан бири бастыһынара этэ.

Биригэдым, прораб, "Якутскстрой" Чурапчытаагы филиалын директора, "Агропромстрой", олох-дьаһах, коммунальнай хаһаайыстыба производственной управленийтын начальнига, республика бири тарбахха баттанар тутууччыта — ити биһиги Кешабыт суола-иһэ, хаалларбыт бэлэстэ.

Иннокентий Семенович сэмэй инкэн, майгыта үчүгэйдик уратылаах киһи этэ. Олох оҥууларын этинэн-хаанынан билбит буолан киһиксэ сыһыана олус боростуойа биһигини

сөхтөрөрө. Улууска улахан туһуу тарилтэтин "улахан тойоно" да буолан олордубуна ханнык эмэ кыһалбатынан кимдэхинэ көхсүнэн көрсүбэт, "бириэмэм суох, кэлин кэлэр" дигэн ачыһаһырат, ир-хоро көпсөтөр, быһаарсар буолара. Дэлэбэ даҕаны биригэ үлэлэббит табаарыстары киһини биригэ даҕаны куоһаһын сонгоптого, болпуруоһу чуолкайдык быһаарара дигэн киһи тутта ааттыахтара дуо?!

Улахан объектарын барытын бай-этэ кэрийэн, көрөн-истэн, ыйан-кэрдэн кэлэрэ. Үлэ чааһын иннинэ туоһа наадылалларын, туох кыаллыбатарын барытын билэ, сымамайды, ырыта олоноро баар суол. Үлэбэ итинник эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһара биһиги Кешабыт.

Саҥа үлэһити кирибит үлэһиттэрин аттаран туруоруула, үлэлэббит опытын уларыта туор олох усулуобуйатыгар таба туһаныта — бу туһунан көпсөөн. Боростуой үлэһиттэр үлэ чааһа булпутун кэннэ сүбэлэстэ-амалата, истинник көпсөтэ киирэллэрэ киһини салайааччы, киһи быһытынан сыаналыр, убаастыр бэлэһлэрэ буолара.

И. С. Артемьев сыраах үлэтэ сыаналанан орденнэн, элбэх медалынан, грамоталарынан наҕараа-

даламмыта. Киһи ити ситиһиһилэрин эттибүтүн, көпсөнэрин өйдөөбөт этибит. Арай 60 сааһын туоларыгар Саха республикатын үтүөлээх тутууччыта ааты ылбытыгар "эдэрдэр өссө үлэлээн, очоҕо маннааһар буолуоҕу ситиһиһэхит" дигэн этэн аһарыт-тааба.

Кэриэһинин Ирина Захаровна-лын 40-тан тахса сыл биригэ сүүс-сүүстэриггэн өйөнсөн олонорон 4 обону иитэн, үөрэттэрэн, элбэх сиэннэнэн, дьоллоох эһэ буолан бу күн сириттэн араҕыста. Бу хоһоон тыллара киһиэхэ эмиз сыһыаннаах курдуктар:

Удьуорбут улууһа,
Уруйдуу туруоҕа...
Кэриэс кэм кэскиллээх,
Кэрэх, бал, үлэлээх:
Бири өлөн сүтүөбэ,
Бири үөскээн төрүөбэ...

Чурапчы улууһа үүнэригэр-сайдырыгар элбэх үтүөлээх, үрдүк ирдэ-биллээх салайааччы, тарилтэ атааха туруутугар, сайдан, кэңсээн иһитигэр үтүс сыратын биригэ аба табаарыс, үтүө сүбэһит, бэриниһилээх добор, улаханньык убаастыыр ытык киһибит, биһиги Кешабыт сүрэхлэтигэр, өйбүтүгэр-санаабытыгар сырдык өйдөбүл буолан тыыннаахтык тукары биһигини кытары биригэ сылдьыаба.

Доботторо, биригэ үөскэ-бит дьоно-сэргэтэ.

Проведение всероссийской операции "Внимание — дети!"

Несмотря на принимаемые меры, положение с детским дорожно-транспортным травматизмом в республике остается напряженным.

По статистическим данным количество дорожных травм особенно увеличивается в августе, сентябре, когда дети и подростки возвращаются после летнего отдыха, успев отвыкнуть от интенсивного движения автотранспорта.

В целях постановления навыков, связанных с безопасным поведением на улицах и дорогах, а также улучшения адаптации детей и подростков к транспортной среде в нашем улусе в период с 18 по 31 августа проводится мероприятие в рамках Всероссийской операции "Внимание — дети!".

Руководящий состав образовательных учреждений с привлечением специалистов психологии и педагогики должны провести специальные семинары для преподавательского состава по восстановлению у детей навыков безопасного поведения на улицах и дорогах. Обеспечение обустройства в школах и дошкольных учреждениях, укрупнение кабинетов и углубов по безопасности движения. Рассмотрение на педагогических советах перед началом учебного года состояния работы по предупреждению детского дорожно-транспортного травматизма. В период с 1 по 7 сентября проведение в общеобразовательных учреждениях занятий, тематических викторин, конкурсов и соревнований для закрепления навыков безопасного поведения детей и подростков на дорогах.

Обеспечение безопасности и комплекс мер по осуществлению операции, ответственность за массовую перевозку детей и школьников возлагается на руководителей органов управления образования.

В период массового возвращения учащихся движение общественного транспорта осуществляется с включенным ближним светом фар в дневное время суток.

Также проводится ежегодная оперативно-профилактическая операция "Автобус", направленная на профилактику аварийности, выявления и пресечения нарушения Правил дорожного движения и обеспечении безопасности перевозок пассажиров автобусами.

ОГАИ Чурапчинского УОВД

ЭДЭРИГГЭНИИГЭР!

Күндү кэргэммин, тапталлаах аҕабын ПОТАПОВ Семен Михайловичи 50 сааскын туолбут үбүлүөйүгүн ис сүрэхлэтиггэн итиник-истинник эбэрдэлиибит!

Күндү киһибитигэр баҕарабыт Саха алмааһынын кытаанак доруобуйаны, үлэбэр ситиһиһилэри, үтүн үйэни. Кырдыны кыттыспатын, ыары ыалласпатын, сайабаҥ санаабынан, үтүө сүбэһинэн биһиксэ тирэх буолан үөрө-көтө сырыт дигэн баҕа санаабытын тиздэрибит.

Кэргэниг, оболорунг Надя, Миша, Сардаана.

СЭРЭХТЭЭХ БУОЛУОХХА

Бу күннэргэ олох-дьаһах сулуустатын республикатаагы коллениета биһиги улуустугар ытталлар. Онно республика бары улуустарыттан элбэх киһи, транспорт кыттыны ыһалларынан транспордаастар уонна саһы дыһн сэрэхтээх буоларгыт эрийиллэр.

Чурапчытаагы ис дымала отделын Государственной инспекциятын отдела.

Амма улууһун Алтаннаагы лицейэ 2003 – 2004 с.с. үөрэх дьылыгар манньк идэлэргэ үөрэххэ ыгырар:

- 11 кылааһы бүтэрбиттэргэ.
1. Автомеханик (авторемонт слесарь). Үөрэни болдього — 1 сыл.
 2. ЭВМ оператора. Үөрэни болдього — 1 сыл.
 3. Керамизан онгоруу. Үөрэни болдього — 1 сыл.
- 9 кылааһы бүтэрбиттэргэ.
1. Тракторист-машинист. ("С" категориялаах суоппар правата бериллэр). Үөрэни болдього — 1 сыл.
 2. Бэргэһэ типитин маастара. Үөрэни болдього — 1 сыл.
- Ирдэнэр докумуоннар:
1. Аттестат, сибидисталистба.
 2. 086-У формалаах медсправка.
 3. Профилактической прививкалары ылбыкыт туһунан сертификат.
 4. 4х6 см кээмэйдээх 3 шт. фотокарточка.
 5. Паспорт эбэтэр байыаннай билиэт.
- Ылылыбыттар уопсай дыһэн, аһылыгынан хааччыллаллар. Адырыспыт: Амма улууһа, Алтан салиһыһэтэ, Алтаннаагы лицей. Билсэр телефоннар: 26-124, 26-196, 26-115.

Күн ахсын
**ЧУРАПЧЫ — АЛЛАРАА
БЭСТЭЭХ — ДЬОКУУСКАЙ**
Сарсыарда 5 ч. барар
Тел. 41-428

**ЕЖЕДНЕВНО
ЧУРАПЧА — НИЖНИЙ
ВЕСТЯХ**
Время отправления 10 ч.
В с. Чурапча: фалько 42-065, обон. 188
В г. Якутске: фалько 42-06-69, обон. 51118
Тел. 42-080

СҮТҮКТЭННИБИТ

Скрябина Устинья Михайловна аатыгар 1976 с. кулун тутар 10 күнүгэр берилибит И-СН 565048 №-дээх паспорт сүппүтүнэн дымгэ суоһунан ааһыллар.

АТЫЛЫБЫТ

1989 с. онгоһуллубут "Иж Юпитер-5" сүүрэ сылдьар мотоциклы. Сыаната кэпсэтинэн. Билсэр телефон 41-949.

Тыһы суопордоох ынахтары. Билсэр телефон 43-180 (үлэ чааһын кэнниттэн).

1997 с. ахсынны ыйга онгоһуллубут ВА3-21213 "Нива" үчүгэй туруктаах массынаны. Сыаната кэпсэтинэн. Билсэр телефон 41-231.

8х8 метрдээх, 4х5 метр салжааһыннаах, ТЭН-инэн ититиллэр, террасалаах, үчүгэй туруктаах дыһон. Уһаайбалаах гарахтаах, баанньыктаах, булууһа сарайдаах, оҥуруоттаах. Адырыһа: Чурапчы салиһыһэтин, Күөрөгэй Алааһын 12 №-ро. Билсэр тел. 41-942.

Орто саастаах, ыана сылдьар, тыһы оҥулоох ынаһы, тыһы уонна оҥу тыһаҕастары. Билсэр тел. 27-530 (Мүгүдэй).

SAMSUNG SyncMaster3Ne — персональный компьютеры. 1986 с. онгоһуллубут сүүрэ сылдьар "Нива" массынаны. Сыаналара кэпсэтинэн. Билсэр тел. 42-323.

ҮӨРЭХХЭ ЫҢЫРАБЫТ

"Арчы" үөрэтэр киһи 2003 сыл үтүс, төрдүс кварталларыгар манньк идэлэргэ үөрэххэ ыгырар:

ЭВМ оператора. Үөрэни болдього — 1 ый. Төлөбүрдээх үөрэх 10 хонук.

Маһы кылааччы (резчик). Үөрэни болдього — 2 ый.

Атах таһаһын тигээччи. Үөрэни болдього — 5 ый.

Иистэннэһит. Үөрэни болдього — 5 ый.

Бэргэһэ тигээччи. Үөрэни болдього — 5 ый.

Телевизор өрөмүөннээччи. Үөрэни болдього — 5 ый.

Бу идэлэргэ үлэ чааһын кэнниттэн төлөбүрдээх үөрэххэ ыгырабыт.

Билсэр телефоннар: 41-204, 41-040.

Чурапчы улуустары гимназиятын үлэһитигэр Сергеева Валентина Дмитриевнага тапталлаах быраата Ытык-Күөл салиһыһэтин олохтоҕо, илин эңэр пожарнай авиациятын начальнига

Попов Лаврентий Дмитриевич
соһумардык өлбүтүнэн диринг кулурбаһытын тиздэрибит.

Гимназия, колледж коллективтара.

Редакторы солб. А. М. СЛЕПЦОВ.
АДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРБЫТ:
редактор — 41-332, отделлар — 41-265.
E-mail: sanaoloh@churap.sakha.ru

Хайматы тарыйааччылар: Саха Республикатын Правительства, улуус дьаһалтата, редакция. Хаймат сахалыы тылынан оҥуруунуһука, чэппиэргэ, субуотаба тахсар. Хаймат индекса: 54907.

"Саһа олох" редакционной-издательской холбоһук ГҮ.
Офсетнай бэчээт. Саһааһын № 96. Тираж 1698.
20.08.2003 с. бачаахха берилиннэ.

Автор сурутар этиллэр санаа редакция познциятыгар малдын сөп түбөһөр буолбатах. Сурукка ыйыллар чакчылар кырдыктаахтарыгар эппиэтинэһи автор тус бэйэтэ сүгэр.